

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1938-39

DRAMA

17 NESTROY:
UTOPLJENCA

Din 2.50

Priporoča se Vam

„SLAVIJA“

**Jugoslovanska zavarovalna banka d. d. v Ljubljani
za zavarovanje**

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje, toče,
nesreč i. t. d. — na zgradbah, opremi, tvornicah, avto-
mobilih kot tudi na lastnem telesu in življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ul. 12

Telefon šte. 2176 in 2276

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registr. zadr. z neom. jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva c. št. 6, v lastni palači
obrestuje hranilne vloge najugodneje.

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4⁰/₀, proti odpovedi do 5⁰/₀

Tovarna kranjskega
lanenega olja in firneža

HROVAT & Komp.
LJUBLJANA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI
1938/39 DRAMA Štev. 17

NESTROY:

UTOPLJENCA

PREMIERA 29. APRILA 1939

Prav tako je človeku pri srcu, ko da sreča starega, dobrega znanca, po dolgih letih... In pa še nekaj: pri tem srečanju ima človek zavest, da je ta stari, dobri znanec tudi prijatelj, ki je zvest in ki te ne izda nikoli... — V našem gledališču je bilo vselej tako! Kadar smo se srečali s starimi kolegi, smo naenkrat začutili skladnost in tisto zavest, ki bi ji človek skoraj dejal: svoji k svojim! Igralca Shakespeare in Nestroy sta bila v našem teatru vselej doma in z veseljem in z vso vnemo jim je služil ansambel.

Kako tudi ne! Kje najde gledališki človek več onega, po čemer hrepeni, česar si želi... Vsaka uloga, pa tudi najmanjša, ima svoj *raison d'être* in v vsaki je toliko krvi, da utegne postati vidna, upoštevana celo občudovana. — Shakespeare in Nestroy, kakor čudno zveni morda ta bratovščina, sta bila vrelo, iztočnica za kariero marsikakšnega igralca. — Tudi pri nas smo imeli priliko doživljati take primere... In slučaj, golo naključje je, da stojita bratovsko na listi dnevnihkušenj dva največjih teatralikov sveta: Shakespeare in Nestroy — »Othello« in »Utopljenca«...

*

Minilo je deset let od druge uprizoritve na slovenskem odru. O prvi, ki je bila 1908. leta vé povedati samo Skrbinšek — tedaj je

igral Verovšek znamenito vlogo Buče, katero je prevzel kot slavno dediščino Cesar, ki si je lahko svest, da se »Utopljenec« po njegovem odhodu dolga leta ne bodo več igrali... Kreacije Buče in ključavničarja Jakca Smole, sta bili odločilni pri oni prvi uprizoritvi pred desetimi leti. Značilno in kot anekdota se sliši, čeprav je fakt, da so podeželski odri prevzeli »Utopljenca« in podeželski Buče so vsi igrali v istih hlačah, klobuku, maski to vlogo — kot si jo je prikril Cesar. Facit: zdaj, ko uprizarjamo komedijo na novo, se je pokazalo, da ni več Cesarjevih hlač, ne klobuka. Vsekakor fatalna zadeva? No, Cesar je ostal hvala Bogu, tudi hlače smo našli, tako da je publika lahko brez skrbi — vse bo v redu... Glede garderobe Kraljeve gre ista povest — nič zato!

*

Čudno je to! Ta Nestroy, igralec, pisatelj, dramaturg in ravnatelj, ki je v stoletju zabaval stotisoče, je bil ob svojem času čmernež, sitnež in malkontent. Imel se je za opernega pevca, baritonista in res mu je bilo dano, da je nastopil celo v dvorni operi na Dunaju. Imel je uspeh, a ne s tiste plati, kot si ga je želel sam — nasprotno. Suhemu, dolgokrakemu dedcu se je publika smejala, smejala homersko... Nestroy je bil pa nesrečen in postajal je čim dalje bolj zagrenjen... In iz zagrenjenosti je prebiral vedno bolj jedek dovtip, zasmeh nad samim seboj, nad družbo, nad dobrotami, ki so jih deležni izbranci božji... Pa vsega tega ni še dovolj — kupa pravega humorista mora biti zvrhano polna gorjá, da pride pravo spoznanje... Bratec in kolega Nestroy je bil deležen tudi sicer v življenju številnih nevšečnosti... Ljubezen mu ni dala dehtečih rož, pač pa trnja v obliki satanskih, histeričnih ksantip teaterske provinience. Grenile so mu življenje, polastil se ga je preplah — bežal je pred življenjem, ki si ga je sam snoval in v družbi sotrpinov je po dunajskih krčmah pozabljal ob kupici Gumpoldskirchnerja erotiko in etiko zakonskega življenja...

*

Kdor sede na večer predstave Nestroyevega komada v teater, ima garancijo: smejal in zabaval se bo, kar se le da! Oni pa, ki mu

smeh ni navada, ki ne utegne pozabiti in odpustiti dnevu gorja, ki mu ga je prizadejalo življenje, — lahko mirno posluša z resnim obrazom, ker slišal bo resnih in resničnih besed na pretek... V Nestroyevih komadih je modrosti in filozofije, življenjskih resnic in spoznanj skoraj toliko, kot jih srečamo pri Shakespearju — samo z druge plati so gledane...

Kdo ne pozna »Lumpacija Vagabunda«, kdo ne pozna pesmice čevljarjeve »kar prifehtamo, vse zažehiamo«... — Pa se je našel ostroumen režiser Ost, ki je svoječasnno to komedijo, to prirodno šalo moderniziral v novem prevodu: »kar priprosimo, v grlo stro-simo«... Vse je lepo in prav — ampak ta greh, ki sem ga storil, bom še popravil..., kajti »žnidar, šuštar in tišlar« to so junaki »Lumpacija Vagabunda«, pa naj me vzame pri tej priči vrag! Vsaki stvari pravo obiležje — pa bo prav. —

*

Da, da! Iz vsega življenjepisa in horoskopa velikega kolega Nestroya veje en sam nauk. Ta nauk je koristen pred vsem za bo-jevnike in oprode lepe boginje Talije. Ta nauk je zdrav in velik. Nestroy, ki je hotel za vsako ceno biti bariton in silen traged — je bil silen komedijant, šaljivec gospoda Boga, kateremu niti čas ne doba ne večna izpremenljivost okusov niso odvzeli vrednosti. In kar je več — uspeha! To v premislek in svarilo, v bodrilo in nado!...

*

Glede »Utopljenecv« pa med nami, ki ste v parterju — povem sledeče. Saj je človek režiser, saj je človek šef — ampak, če vam ga na odru lomijo, potem padejo vse te »šrange« in smejal in za-baval sem se, kot najbolj naiven gledalec, ki je posetil prvič teater. To je prijetno, to je dobro, to je zdravo, to je koristno! Posebno danes, posebno ob teh dnevih! Posebno v življenju, kjer so same brige, skrbi, dolгови, nevščnosti... Izvolite nadaljevati po svojem okusu...

Za dve uri pozabljenja pa jamčimo: Buča, Smola in jaz...

Ost

A. Slovenska dela uprizorjena od otvoritve gledališča dne 29. septembra 1918 do 15. januarja 1939

Sezona 1925/26.	Premiera	Predstav
Golar: Vdova Rošlinka	30. VIII. 1925	6
Župančič: Veronika Deseniška	1. XI. 1925	9
Milčinski: Krpan mlajši	4. XI. 1925	10
Cankar: Za narodov blagor	11. XI. 1925	7
Golar: Zapeljivka	21. XI. 1925	11
Finžgar: Naša kri	30. I. 1926	10
Jurčič-Golia: Deseti brat	20. II. 1926	13
Cankar: Jakob Ruda	12. V. 1926	7

V sezoni je bilo uprizorjenih 25 del z 215 predstavami; med temi 8 slovenskih del s 73 predstavami.

Sezona 1926/27.	Premiera	Predstav
Župančič: Veronika Deseniška	—	1
Cankar: Za narodov blagor	—	1
Cankar: Hlapci	4. X. 1926	7
Golia: Triglavski bajka	11. XII. 1926	12
Golia: Peterčkove poslednje sanje	—	4

V sezoni je bilo uprizorjenih 26 del z 180 predstavami; med temi 5 slovenskih del s 25 predstavami.

Sezona 1927/28.	Premiera	Predstav
Cankar-Skrbinšek: Hlapec Jernej	15. X. 1927	6
Leskovec: Dva bregova	5. XI. 1927	7
Golia: Peterčkove poslednje sanje	—	2
Tominec-Gregorin: INRI	1. IV. 1928	14
Cerkvenik: Roka pravice	12. IV. 1928	6
Novačan: Herman Celjski	6. V. 1928	8

V sezoni je bilo uprizorjenih 28 del s 197 predstavami; med temi 6 slovenskih del s 43 predstavami.

Sezona 1928/29.

	Premiera	Predstav
<i>Novačan</i> : Herman Celjski	7. IX. 1928	7
<i>Cankar</i> : Pohujšanje v dolini Šent-florjanski	26. IX. 1928	6
<i>Golia</i> : Triglavska bajka	2. XII. 1928	1
<i>Cankar</i> : Lepa Vida	11. XII. 1928	7
<i>Golia</i> : Betlehemska legenda	23. XII. 1928	8
<i>Golia</i> : Peterčkove poslednje sanje	—	3
<i>Golar</i> : Vdova Rošlinka	21. II. 1929	9
<i>Tominec-Gregorin</i> : INRI	24. III. 1929	13
<i>Cerkvenik</i> : Greh	18. V. 1929	3

V sezoni je bilo uprizorjenih 33 del z 225 predstavami; med temi 9 slovenskih del z 57 predstavami.

Sezona 1929/30.

	Premiera	Predstav
<i>Golia</i> : Peterčkove poslednje sanje	26. XII. 1929	5
<i>Špicar</i> : Pogumni Tonček	2. II. 1930	4
<i>Lipah</i> : Glavni dobiček	8. III. 1930	9
<i>Tominec-Gregorin</i> : INRI	—	6
<i>Golar</i> : Vdova Rošlinka	27. IV. 1930	7

V sezoni je bilo uprizorjenih 27 del z 205 predstavami; med temi 5 slovenskih del z 31 predstavami.

Sezona 1930/31.

	Premiera	Predstav
<i>Šnuderl</i> : Pravljica o rajski ptici	2. X. 1930	6
<i>Leskovec</i> : Kraljična Haris	11. X. 1930	5
<i>Golia</i> : Peterčkove poslednje sanje	—	3
<i>Lipah</i> : Glavni dobiček	3. I. 1931	8
<i>Golia</i> : Princeška in pastirček	6. I. 1931	11
<i>Finžgar</i> : Divji lovec	9. II. 1931	9

V sezoni je bilo uprizorjenih 27 del z 204 predstavami; med temi 6 slovenskih del z 42 predstavami.

Sezona 1931/32.

	Premiera	Predstav
<i>Grum</i> : Dogodek v mestu Gogi	23. IX. 1931	6
<i>Cankar</i> : Kralj na Betajnovi	26. IX. 1931	8
<i>Golar</i> : Dve nevesti	4. XI. 1931	12
<i>Golia</i> : Princeska in pastirček	—	4
<i>Golia</i> : Peterčkove poslednje sanje	—	2
<i>Golia</i> : Jurček	10. I. 1932	8
<i>Levstik Fr.</i> : Juntez	23. X. 1931	1

V sezoni je bilo uprizorjenih 28 del z 202 predstavami; med temi 7 slovenskih del s 41 predstavo.

Sezona 1932/33.

	Premiera	Predstav
<i>Kreft</i> : Celjski grofje	17. IX. 1932	17
<i>Bartol</i> : Lopez	24. IX. 1932	6
<i>Golia</i> : Srce igračk	13. XI. 1932	8
<i>Vombergar</i> : Voda	18. XII. 1932	16
<i>Golia</i> : Jurček	—	2
<i>Tominec-Gregorin</i> : INRI	—	9

V sezoni je bilo uprizorjenih 33 del z 231 predstavami; med temi 6 slovenskih del z 58 predstavami.

Sezona 1933/34.

	Premiera	Predstav
<i>Cankar</i> : Pohujšanje v dolini Šentflorjanski	17. IX. 1933	8
<i>Golia</i> : Kulturna prireditel v Črni mlaki	17. XII. 1933	17
<i>Golia</i> : Peterčkove poslednje sanje	—	4
<i>Tavčar - Marija Vera</i> : Visoška kronika	7. III. 1934	9
<i>Tominec-Gregorin</i> : INRI	—	7
<i>Kreft</i> : Celjski grofje	—	2

V sezoni je bilo uprizorjenih 35 del z 252 predstavami; med temi 6 slovenskih del s 47 predstavami.

Sezona 1934/35.

	Premiera	Predstav
<i>Cankar</i> : Hlapci	27. X. 1924	7
<i>Linhart</i> : Maticček se ženi	15. XII. 1934	16
<i>Golia</i> : Peterčkove poslednje sanje	—	2
<i>Golia</i> : Jurček	—	2
<i>Golia</i> : Kulturna prireditev v Črni mlaki	—	1
<i>Šorli</i> : Blodni ognji	16. II. 1935	7
<i>Kreft</i> : Malomeščani	11. IV. 1935	8
<i>Gregorin</i> : V času obiskanja	14. V. 1935	15
<i>Vombergar</i> : Zlato tele	26. V. 1935	6

V sezoni je bilo uprizorjenih 29 del z 222 predstavami; med temi 9 slovenskih del s 64 predstavami.

Sezona 1935/36.

	Premiera	Predstav
<i>Kranjc</i> : Direktor Čampa	4. XI. 1935	13
<i>Golia</i> : Bratomor na Metavi	1. XII. 1935	10
<i>Golia</i> : Uboga Ančka	8. XII. 1935	8
<i>Gregorin</i> : V času obiskanja	—	7

V sezoni je bilo uprizorjenih 29 del z 238 predstavami; med temi 4 slovenska dela s 38 predstavami.

Sezona 1936/37.

	Premiera	Predstav
<i>Cankar</i> : Za narodov blagor	24. IX. 1936	10
<i>Žigon</i> : Kadar se utrga oblak	11. XI. 1936	6
<i>Gregorin</i> : Kralj z neba	23. XII. 1936	8
<i>Brnčič</i> : Med štirimi stenami	24. III. 1937	6
<i>Golia</i> : Uboga Ančka	—	3

V sezoni je bilo uprizorjenih 28 del z 219 predstavami; med temi 5 slovenskih del s 33 predstavami.

Sezona 1937/38.

	Premiera	Predstav
<i>Pahor</i> : Viničarji	28. IX. 1937	6
<i>Golia</i> : Princeška in pastirček	—	5
<i>Golia</i> : Peterčkove poslednje sanje	—	4
<i>Golia</i> : Snegulčica	16. I. 1938	11
<i>Župančič</i> : Veronika Deseniška	22. I. 1938	10
<i>Šnuderl</i> : Lopovščine	13. V. 1938	6

V sezoni je bilo uprizorjenih 26 del z 221 predstavami; med temi 6 slovenskih del z 42 predstavami.

do 15. januarja 1939.

	Premiera	Predstav
<i>Finžgar</i> : Veriga	24. IX. 1938	7
<i>Cajnkari</i> : Potopljeni svet	8. X. 1938	9
<i>Golia</i> : Dobrudža 1916	30. XI. 1938	7
<i>Golia</i> : Snegulčica	—	2
<i>Gregorin</i> : Kralj z neba	—	2

Do 15. januarja je bilo letos uprizorjenih 15 del z 89 predstavami; med temi 5 slovenskih del s 27 predstavami.

Od 29. septembra 1918 do 15. januarja 1939 je bilo uprizorjenih
592 del z 4.521 predstavami;
med temi 133 slovenskih del z 970 predstavami

(Iz arhiva Drame)

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: Josip Vidmar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

*Ali ste že pokusili bonbone,
čokolado in kekse od trvdke*

Bon - Bon

Če še niste, oglasite se na

Miklošičevi c. 30. Tel. 44-42
in ostali boste naš stalni odjemalec.

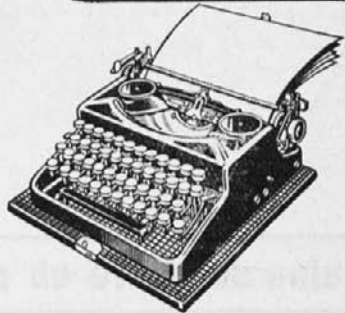
The Rex Co.

Ljubljana

Gradišče št. 10

Telefon št. 22-68

NAUMANN **Erika**

Utoplenca

VESELOIGRA V TREH DEJANJIH. SPLESTROY. POSLOVENIL P. GOLIA.

REŽISER: PROF. O. ŠEST.

Štefan, kapitalist	. . .	I. evar
Štifler	{ njegovi prijatelji }	Sever
Robič		Gregorin
Senica		Jerman
Vodetova	. . .	Rakarjeva
Jaka Smola, ključavničar	. . .	Kralj
Buča, najemnik Štefanova	. . .	Cesar
Katrica, njegova nečakinja	. . .	V. Juvanova
Notar	. . .	M. Skrbinšek
Anton	{ uslužbenci pri Štefanu }	Potokar
Francè		Gale
Micika		I. Boltarjeva
Prvi hlapec	{ pri Buči }	Presetnik
Drugi hlapec		Murgelj
Tretji hlapec		Brezigar

Gostje, slugi in delavke.

Prvo dejanje se vrši na domu pri Štefanu, tretje par dni kasneje na pristavi Buče.

Sodelujočih 40. pp.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetok.

Konec po 22.

*Z najlepšimi modeli
in najboljšim delom*

se priporoča

DAMSKA KONFEKCIJA

A. PAULIN

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica št. 1

**Knjigarna
Kleinmayr & Bamberg**

najstarejša v Jugoslaviji, priporoča
svojo bogato zalogo strokovnih in
zabavnih knjig v vseh jezikih

*

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16